

Тема:

У Раді Європи
підтримують
розвиток НААУ

с. 3

Огляд
ключових
рішень РАУ
7 – 8 червня
2024 року

с. 9

Дайджест
діяльності
комітетів
та секцій НААУ
за червень –
серпень
2024 року

с. 14

Історія
адвокатури:
Іван Семанюк
(Марко Черемшина):
адвокат, літератор,
співець Гуцульщини
(до 150-річчя від дня
народження)

с. 90

ІВАН СЕМАНЮК (МАРКО ЧЕРЕМШИНА): АДВОКАТ, ЛІТЕРАТОР, СПІВЕЦЬ ГУЦУЛЬЩИНИ (ДО 150-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

Степан Кобута, доцент кафедри історії України та методики викладання історії
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, к. іст. н.

У 2024 році відзначаємо 150-річний ювілей українського адвоката Івана Семанюка, більш відомого за літературним псевдонімом Марко Черемшина. Центр досліджень адвокатури і права НААУ пропонує вашій увазі першу частину наукової розвідки, присвяченої видатному ювілярові, в якій йдеться про причини вибору правничого фаху, роки навчання на юридичному факультеті Віденського університету, участь у громадському житті та початок професійної адвокатської діяльності Івана Семанюка.

Серед десятків українських адвокатів Галичини першої чверті XX століття на особливу увагу заслуговує Іван Семанюк, український адвокат, доктор права, знаний громадсько-культурний діяч, який для широкого загалу був більш відомим під своїм літературним псевдонімом Марко Черемшина. Літературний слід його життєвої діяльності наклали свій відбиток на сприйняття цього талановитого українця наступними поколіннями. Не випадково в енциклопедичних і довідкових виданнях він характеризується як літератор: «письменник, громадський діяч», «український письменник», «непересічний новеліст, аналізу літературної творчості якого присвячені десятки книг, сотні статей і досліджень. Натомість, професійна адвокатська праця І. Семанюка (М. Черемшина) у науковій літературі має фрагментарний, описовий характер, хоч саме вона протягом майже трьох десятиріч була основним родом діяльності, засобом матеріального забезпечення родини.

У біографічних спогадах дружини Наталії Семанюк¹ (дівоче прізвище Карп'юк) його адвокатський статус означається як «мужицький» адвокат, тобто оборонець, який працював в інтересах тогочасних україн-

ських селян («мужиків»), захищав їх права перед судом і повітовою адміністрацією.

В історіографічному плані окремі аспекти адвокатської діяльності І. Семанюка відображені у коротких біографічних довідках П. Арсенича² та І. Гловацького³. Популярний нарис про життя і діяльність адвоката опублікований М. Петрівим⁴.

Більш детальну характеристику його професійного шляху подано в авторській праці⁵, спрямованій на розкриття правничої складової життєвого шляху І. Семанюка. У ній, на прикладі долі названого українського правника, змальовано своєрідний портрет галицького інтелігента початку XX ст., який власне призначення вбачав у служінні своєму народові.

Іван Семанюк

¹ Семанюк Н. Співець Гуцульщини. Спогади про Марка Черемшину. Ужгород: Карпати, 1974. 119 с.

² Андрухів І., Арсенич П. Українські правники у національному відродженні Галичини: 1848-1939 рр. Івано-Франківськ, 1996. 73 с.

³ Гловацький І., Гловацький В. Українські адвокати Східної Галичини (кінець XVIII — 30-ті роки XX ст.). Львів: Тріада плюс, 2004. 112 с.

⁴ Петрів М. Семанюк Іван Юрійович. Українські адвокати: державні, громадські, політичні та культурно-освітні діячі кінця XIX — першої половини XX ст. Т. 1. Київ: Вид-во «Юстиніан», 2014. С. 335–374.

⁵ Кобута Ст., Кобута Св. «Мужицький» адвокат з Гуцульщини Іван Семанюк (Марко Черемшина) (1874–1927). Галичина. Науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис. 2020. Ч. 33. С. 146–157.

РОДИНА, ОСВІТА ЖИТТЄВІ УНІВЕРСИТЕТИ: ДИТЯЧІ ТА ЮНАЦЬКІ РОКИ СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО АДВОКАТА ТА ПИСЬМЕННИКА

Народився Іван Юрійович Семанюк 13 червня 1874 р. у гуцульському селі Кобаки тогочасного Косівського повіту у селянській родині. Його батько вів селянське господарство і був дяком у місцевій церкві. Маючи добрий голос, Юрій Семанюк свого часу вчився церковного і світського співу у визначного громадсько-культурного діяча Буковини Юрія Федьковича. Тож у родині Семанюків панував культ пошани до буковинського діяча, що передався й малолітньому Іванові. У 14-літньому віці батько відправив сина навчатися в гімназію. Сам І. Семанюк пояснював рішення свого батька такими словами: «Мої дядя (батько — С. К.) були на свій час і селянський стан досить очитані, любили все, що гарне і добре, любили багато читати, а навіть самі брались принагідні вірші писати, були дуже вразливі на чуже нещастя і на всяку кривду і хотіли дуже, щоб мені, слабовитому хлопчині, не доводилось переживати тверду мужицьку долю, але щоб я пішов у школи і добився якогось легшого хліба, чим мужицький»⁶. З письменницьким хистом пізніше І. Семанюк опише цей непростий крок для нього та сім'ї в оповіданні «Бо як дим підіймається», де нехитрим гуцульським способом визначалася майбутня доля дитини.

Навчання у Коломийській державній гімназії (1888 — 1896 рр.) було для сільського хлопчини школою виживання, хоч кожна прикрість гартувала характер. Відверті глузування польських професорів та учнів із мужицького одягу та розмовної говірки змусили його добре опанувати польську мову, докласти чимало зусиль для засвоєння різних предметів і невдовзі юний гімназист став одним із кращих учнів закладу⁷. Та зверхність заможніших і родовитіших однолітків залишалася. Одного разу, не стримавшись, Іван силою відповів на бундючні кпини гімназиста-паніча, за що загрожувало покарання — втрата пільги на оплату

навчання. Допомогли залагодженню цього інциденту старші гімназисти Василь Равлюк та Василь Стефанік, котрі поклопотали перед професорами за «маленького гуцулика» і все обійшлося без дисциплінарних і матеріальних втрат⁸.

Для селянської сім'ї вартість навчання була нелегкою ношею. Щоб забезпечити потреби сина, батьки змушені були щороку продавати 1 морг поля (0,56 га)⁹. Тож у старших класах Іван самостійно заробляв на своє утримання, даючи платні уроки дітям із заможніших родин.

У липні 1896 р. І. Семанюк успішно здав випускні іспити (матуру), кілька місяців збирав кошти, даючи приватні уроки, а восени 1896 р. поїхав до Відня, щоб вписатися на університетські студії. Чому вибрав столичний Відень, а не близькі Чернівці, чи більш зручний у навчанні Львівський університет, пояснюють рядки листа І. Семанюка до Осипа Маковея: «Я з заробленим на лекції грошем почвалав у Відень, бо зачув-єм, що тут при різних можливих «beneficia-x» — різних спомагаючих товариств найлегше мож утриматись, а по друге: мене тягла сюди жадоба і потреба образования власного»¹⁰. Університетський диплом для юного І. Семанюка був не самоціллю, а способом власної і суспільної самореалізації: «Я постановив собі йти сміливо до своєї цілі: самообразуватись, щоб своєму народови, коли не помочи, то сорому не наробити»¹¹.

Планував навчатися на медичному факультеті, але через брак коштів записався на правничий. У системі вищої освіти Австро-Угорської імперії юридичний фах за оплатою був найдоступнішим із усіх університетських студій. Ще одна опція — лояльний режим навчання, що дозволяв студентам-правникам частину навчального матеріалу опрацьовувати самостійно вдома. Це зменшувало витрати незаможних студентів на проживання та харчування у дорогому місті. До того ж першокурсник І. Семанюк отримав річну стипендію на оплату навчання від земельного фонду львівського єпископа Самюеля Гловінського¹², що була важливою матеріальною підмогою для нього.

⁶ Моя автобіографія. Марко Черемшина. Твори в двох томах. Т. 2. Київ: Наукова думка, 1974. С. 172.

⁷ Там само. С. 173.

⁸ Равлюк В. Спогади про «покутську трійцю» / упор. В. Харитон. Снятин: Прутпринт, 2006. С. 39.

⁹ Мишанич О. Марко Черемшина. Новели. Посвята Василеві Стефанікові. Київ, 1987. С. 6.

¹⁰ Семанюк Н. Співець Гуцульщини... С. 21.

¹¹ Там само. С. 22.

¹² Центральний державний історичний архів України, м. Львів (далі ЦДІАУ, м. Львів), ф. 385, оп. 1, спр. 41. Листи Івана Семанюка (Марка Черемшини) до Сеня Горука, 1895 — 1915. арк. 18.

Перші роки навчання були досить успішними, наявні у фондах Снятинського літературного музею Марка Черемшина семестрові документи свідчать про здачу усіх необхідних за програмою іспитів та заліків у 1897–1898 рр. Водночас сам І. Семанюк відзначав, що «вписався на факультет правничий, хотя й до науки права я не мав охоти. Права учився я у Відні для хліба, а більше займався літературою та просвітою серед віденських українських робітників»¹³. Цікавився новинками європейської літератури, засиджувався за працями науковців і літераторів в університетській та міській бібліотеках.

Величезний вплив на І. Семанюка мали твори Івана Франка, а особиста зустріч з ним у Відні у 1897 р. та спільна поїздка залізницею до Львова залишили глибокий емоційний слід у свідомості студента. Тоді І. Франко взяв участь у великому антиурядовому мітингу в австрійській столиці. Після виступу І. Франка, за словами І. Семанюка, «хотілося перед ним упасти і цілувати його руки і ноги. Хотілося його нести, щоб не запорошив своїх ніг порохом улиці. Хотілося обсіпати його цвітом... я вийшов мов оп'янілий маєстатом його величі»¹⁴. Закарбувалася в його пам'яті і деталі зворотної подорожі до Львова, під час якої Каменярь вкотре вразив юного студента не тільки знаннями літератури та філософії, але й коротким доступним викладом сутності й змісту римського права. Тож постать І. Франка І. Семанюк означив як «Великого астрального тіла, що гріє всю Україну, а світить далеко ще дальше»¹⁵.

З гімназійних років І. Семанюк почав писати власні твори, студентом друкувався в українській періодиці, робив переклади художніх публікацій з німецької, сербської, болгарської, російської мов, а також перекладених німецькою праць угорських та норвезьких літераторів. Публікації у чернівецькій газеті «Буковина», львівській «Зорі» та Літературно-науковому Віснику підписував псевдонімами, серед яких укорінився Марко Черемшина.

ГРОМАДСЬКА АКТИВНІСТЬ І. СЕМАНЮКА У ВІДНІ: БОРОТЬБА ЗА МОДЕРНІЗАЦІЮ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСЬКОГО ТОВАРИСТВА «СІЧ»

Ще одним полем занять студента І. Семанюка у Відні стала громадська діяльність. Він одразу записався в українське студентське товариство «Січ», брав участь в його роботі, доклав чимало зусиль для його реформування. Разом із однодумцями Романом Сембратовичем, Іваном Саноцьким, Володимиром Загайкевичем виступили проти «кнайпівського і буршівського життя, а тим самим проти старших січовиків, а натомість вводячи в січове життя відчити з обсягу науки і красеного письменства»¹⁶.

Про доволі вперту боротьбу за зміни «Січі» свідчать рядки його листування із гімназійним товаришем, пізніше командантом Української Галицької Армії Сенем (Семеном) Горуком¹⁷. Наполегливість і характер І. Семанюка дозволили довести справу до успіху, у 1899–1900 рр. він став головою віденського академічного товариства.

Активна літературна і громадська робота забирали багато часу й зусиль, що позначилося на якості навчання. У зимовому семестрі 1898–1899 рр. в його особистій справі зафіксовано тільки відвідування трьохгодинної лекції із сімейного права та відсутність права на стипендію¹⁸. Архівні документи вказують, що в цей період І. Семанюк перебував у с. Пнів біля Надвірної, де заробляв приватними лекціями у родині місцевого священника¹⁹, водночас готуючись до здачі необхідних заліків поза аудиторними стінами.

Брак коштів і літературна творчість (котра, однак, не приносила серйозних матеріальних статків) мабуть стали причиною того, що закінчення базового університетського курсу припало на п'ятий рік навчання (звичайний термін — чотири роки). У 1901 р. вийшла перша збірка його новел «Карби», після чого він як літератор «замовк» на півтора десятка років. У цей час Черемшина залишався у Відні, очевидно підшукуючи собі сталу грошову роботу. Про обмеженість

¹³ Моя автобіографія. Марко Черемшина. Твори в двох томах... С. 173.

¹⁴ Марко Черемшина. Твори в двох томах. Т. 2. Київ: Наукова думка, 1974. С. 165.

¹⁵ Там само. С. 165.

¹⁶ Моя автобіографія. Марко Черемшина. Твори в двох томах... С. 174.

¹⁷ ЦДІАУЛ. Ф. 385. Оп. 1. Спр. 41. Арк. 28-31.

¹⁸ Марко Черемшина у спогадах, документах і матеріалах / авт-упоряд. Р. Кірсєва, П. Кірсєв, І. Стеф'юк; за ред. В. Карого. Чернівці: Друк Арт, 2014. С. 185.

¹⁹ ЦДІАУЛ. Ф. 385. Оп. 1. Спр. 41. Арк. 41-42.

матеріальних ресурсів під час перебування у столиці пізніше розказував дружині, відзначаючи, що жив дуже ощадливо, кошти здобував приватними заняттями і фізичною роботою. Головними розвагами для нього були не модні салони чи кафе, а книжки і бібліотеки²⁰.

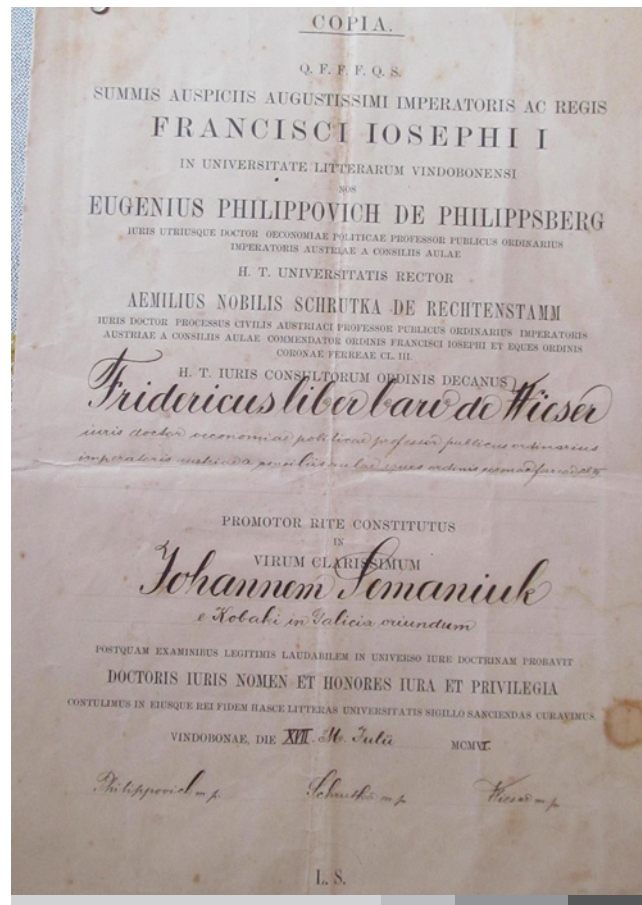
Закінчення навчання змушувало робити вибір: працювати за фахом чи займатися літературним покликанням. Сам правник про цей етап життя (1901–1906) написав лаконічно «Нарешті забрався я також до правничої науки і, покінчивши права, вступив до Віденського суду на судейську практику. Та побачивши, що там на посаду судді треба ждати найменше 25 літ, я переписався на адвокатуру і прийняв місце конципієнта у адвоката д-ра Миколи Лагодинського серед улюблених зелених гір в Делятині»²¹.

ВИРІШАЛЬНИЙ ВИБІР ЖИТТЕВОГО ШЛЯХУ НА КОРИСТЬ АДВОКАТУРИ

Очевидно, що протягом двох років тридцятирічний І. Семанюк вагався щодо остаточного професійного вибору. Випускник із правничим дипломом в імперії мав право посісти посаду у системі державного управління, в судових органах або нотаріаті, отримавши при цьому статус і обов'язки державного службовця. Якщо ж правник збирався зайнятися адвокатською діяльністю, йому потрібно було ще здати обов'язкові три державні іспити, здобути ступінь доктора права, після цього офіційно пройти річну суддівську і шестирічну адвокатську практики.

Наявні у фондах Снятинського літературно-меморіального музею Марка Черемшини свідоцтва про здачу І. Семанюком двох державних правничих іспитів (ригрозів) — у 1903 р. з цивільного права, і у 1905 р. з державних і політичних наук, а також посвідчення про проходження річної суддівської практики у Віденському крайовому суді (із липня 1905 р. по серпень 1906 р.)²² вказують, що він, одержавши докторський ступінь (у липні 1906 р.)²³, вирішив все-таки піти в адвокатуру.

Його троюрідний брат по маминій лінії, відомий український оперний співак Михайло Голинський у своїх спогадах стосовно життєвого вибору І. Семаню-

Диплом доктора права Івана Семанюка
Віденський університет. 1906 р.

ка стверджував, що після закінчення університетського навчання «йому пропонували посаду викладача, але він відмовився, бо казав, що навчався для того на адвоката, щоб служити своєму народові»²⁴.

У жовтні 1906 р. І. Семанюк розпочав офіційну адвокатську практику у канцелярії українського адвоката Миколи Лагодинського у Делятині і пробув у цьому гірському містечку повних шість років. Делятин підпорядковувався Надвірнянському повітовому старостству і, водночас, був центром Делятинського судового повіту. У містечку діяв повітовий суд, отже, була й потреба у місцевих адвокатах. Переважно у Східній Галичині адвокатською справою займалися адвокати-євреї,

²⁰ Семанюк Н. Співець Гуцульщини... С. 10.

²¹ Моя автобіографія. Марко Черемшина. Твори в двох томах... С. 174.

²² Снятинський літературно-меморіальний музей Марка Черемшини. ОМЧ-855/Д15; ОМЧ-557/Д14.

²³ Там само. ОМЧ-582.

²⁴ Голинський Михайло. Спогади. URL: <http://www.ukrcenter.com/Література/Михайло-Голинський/25833-2/Спогади>.

другою за чисельністю національною групою були поляки. Українців-адвокатів наприкінці XIX ст. було не більше трьох десятків на весь коронний край. У галицькій Гуцульщині у 1890-х рр. українські канцелярії вели Теофіл Окуневський у м. Косів і Данило Кулик у містечку Кути Косівського повіту. Тож уродженець Тернопільщини М. Лагодинський, котрий за його словами, переїхав «до забутого богом та людьми Делятина» у 1900 р., став першим українським адвокатом у Надвірнянському повіті. За кілька років роботи він набув серед місцевих гуцулів авторитету, досягнув відповідного соціального і матеріального статусу, зробив успішну політичну кар'єру, здобув на виборах 1907 р. посольський (депутатський) мандат до австрійського парламенту²⁵.

Асистентом М. Лагодинського у правничих і громадських справах був конципієнт (адвокатський помічник) Іван Саноцький, випускник Віденського університету, однокурсник і товариш І. Семанюка по громадській роботі в австрійській столиці. Із 1902 р. він проходив офіційну адвокатську практику в канцелярії М. Лагодинського, разом із шефом «займався освітою і політичною організацією Делятинщини»²⁶. По завершенні стажування І. Саноцький у 1909 р. відкрив власну адвокатську справу в м. Надвірна.

Тож вибір І. Семанюком Делятина як місця адвокатської практики, мабуть, пов'язувався із рекомендаціями І. Саноцького і потребою М. Лагодинського знайти нового помічника. Початок стажування І. Семанюка припав на період виборчої боротьби його патрона за депутатський мандат до австрійського парламенту. Сам практикант активно включився в громадське життя гуцульського повіту, допомагаючи шефові організовувати у селах осередки пожежно-спортивного товариства «Січ», проводити просвітницьку і культурну діяльність. Не випадково пізніше він писав у автобіографії: «Тут перебував я шість років і займався січовою організацією та просвітою селян і залізничних та салінарних (соледобувних — С. К.) та тартачних (лісопильних — С. К.) робітників. В кожному селі знала мене і мала дитина, мужики мене дуже любили, і тому

легко прийшло мені заступатись і клопотатись двічі за кандидатурую мого шефа на посла у парламент до Відня»²⁷.

Після набуття М. Лагодинським у 1907 р. депутатських повноважень (повторно став депутатом у 1911 р.) він більше часу приділяв парламентській роботі у Відні та організаційній партійній діяльності в рамках Української радикальної партії (УРП), до керівництва якої належав. Практичне ведення адвокатських справ у Делятині лягло саме на І. Семанюка. Завдяки правничій і громадській роботі помічника депутат М. Лагодинський мав документальний матеріал для подання інтерпеляцій (депутатських запитів), у яких розвінчувалася антинародна політика місцевої повітової адміністрації та жандармських чиновників стосовно українського гірського населення. Довіра патрона сприяла професійному зростанню самого І. Семанюка.

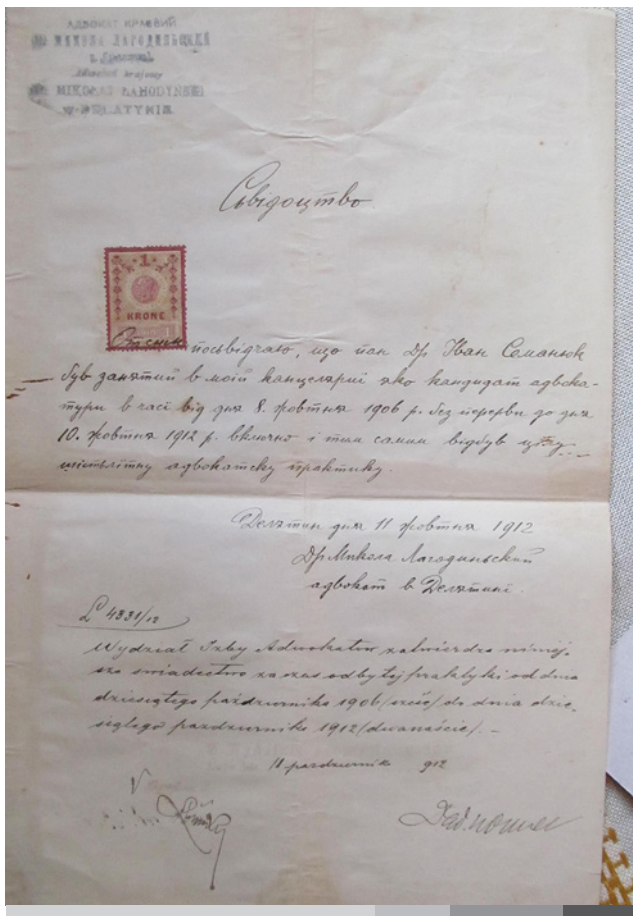
Цікаву характеристику його адвокатської роботи подав той же М. Голинський, який гімназистом декілька разів гостював у свого родича в Делятині і чув відгук місцевих мешканців. Для них І. Семанюк був «своїм», бо «Гуцули, довідавшись, що Семанюк (Черемшина) також гуцул (з Кобак) допомагає землякам безкоштовно, не бере грошей, з'їжджалися до Делятина з усіх гір. Ніхто з них не казав, що йде до адвоката Семанюка, а коротко до Івана». Посилаючись на розповіді делятинського ресторатора Гаркавого, куди часто заходив І. Семанюк, М. Голинський описував типову картинку тогочасної дійсності: «до Делятина приїжджали гуцули з далеких гір, яким Іван робив задарма право, а посварених — мирив. Ті, що їхали миритися, то ще везли з собою цілу гурму (юрбу, натовп — С. К.) гуцулів, які після поладження справи весело забавлялися. Коли відбувалася розправа в суді (судове засідання — С. К.), то десь о 4-й год. пополудню біля будинку суду збиралися гуцули і грали на сопілках та цимбалах, танцювали. Коли відбувалася така церемонія, то всі вже знали, що Семанюк заступається в суді за гуцулів. Після закінчення розправи він запрошував гуцулів до ресторану, трактував (частував — С. К.) їх, вів з ними задушевні розмови»²⁸.

²⁵ Клапчук В., Клапчук М. Делятинщина: історико-географічне дослідження. Делятин, Івано-Франківськ: Фоліант, 2007. С. 153.

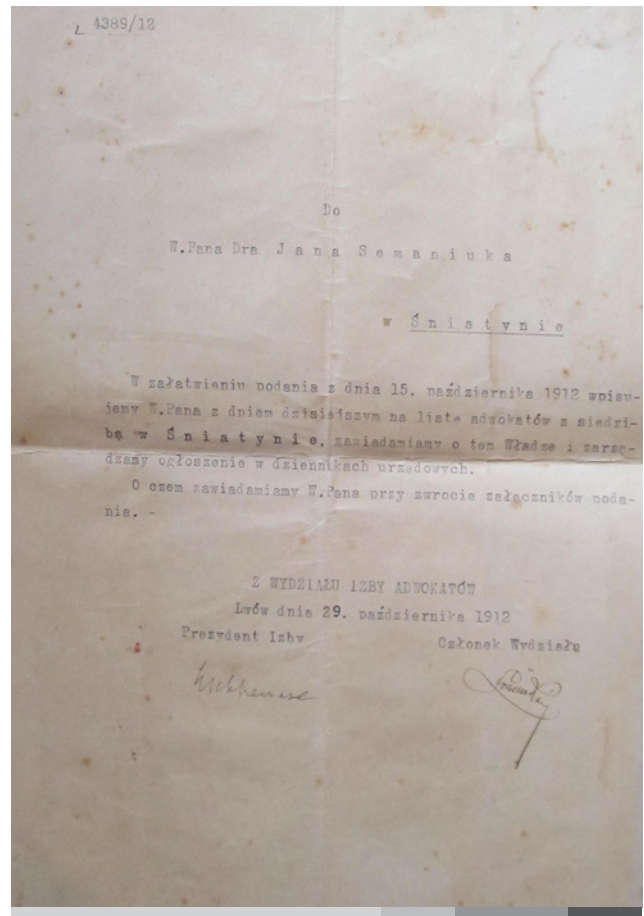
²⁶ Д-р Іван Саноцький. Життя і право. 1935. № 3 С. 6.

²⁷ Моя автобіографія. Марко Черемшина. Твори в двох томах... С. 175.

²⁸ Моя автобіографія. Марко Черемшина. Твори в двох томах... С. 97, 99; Голинський Михайло. Спогади. URL: <http://www.ukrcenter.com/Література/Михайло-Голинський/25833-2/Спогади>.

Свідоцтво про проходження адвокатської практики
І. Семанюка, підписане патроном М. Лагодинським.
Жовтень 1912 р.

Лист Львівської палати адвокатів про вписання
І. Семанюка повітовим адвокатом у Снятині.
Листопад 1912 р.

Високо оцінював фаховість, працездатність, життєлюбність свого помічника і сам М. Лагодинський (за характеристикою В. Стефаника, «чоловік без де-кламації і пафосу»), відзначаючи: «Бавиться (веселиться — С. К.) цілу ніч той мій заступник і просто з ресторації йде у мою канцелярію і заступає клієнтів ліпше мене»²⁹. Цікавий портрет та прийоми роботи адвоката дав письменник Михайло Козоріс, котрий у 1912 р. прибув до Делятина проходити адвокатську практику і фактично замінив І. Семанюка на посаді конціпієнта в канцелярії М. Лагодинського. Він описав свого попередника наступним чином: «Увійшовши в канцелярію... я побачив за столом невеличкого присадку-

ватого чоловіка, років 35–40. Спокійно флегматично говорив він про службові справи. Перше моє враження було: переді мною тип газди (дядька), що знає свої справи, як своїх п'ять пальців, і не хвилюється за них, бо знає кожний місце і ціну і вміє з нею справитися»³⁰.

Описуючи психологічні аспекти поведінки І. Семанюка з клієнтами-селянами, він відзначав: «Я бачив, що предо мною сидить фахівець, який знає «газду» і «дедю» (підгорянина і гуцула) наскрізь. Я помічав, що тільки селянин став на порозі, — він (Черемшина) уже знав приблизно, у якій справі той приходить, чи буде брехати, чи ні. Він спокійно кидав короткі питання, байдуже, якимось збоку заговорював «газду»,

²⁹ Марко Черемшина у спогадах, документах і матеріалах... С. 67.

³⁰ Зеров М. Марко Черемшина і галицька проза. Твори у 2-х томах. Т. 2. Київ: Дніпро, 1990. С. 403.

і останній і незчувся, як сказав уже навіть те, чого не хотів. Коли б незнайомий перед дверима підслухував їх розмову, був би певний, що це розмовляють два «ґазди» — один заклопотаний, нерішучий, а другий певний, упертий, розумний. І в суді, і серед місцевих адвокатів, і поміж людності як юрист, Черемшина мав велике реноме»³¹.

Успішна адвокатська практика дала змогу І. Семанюку не тільки утвердитись у вірності професійного вибору, але й забезпечити належний матеріальний добробут. Офіційно адвокатське стажування аплікантів (адвокатських здобувачів) було безоплатним, але обов'язкова оплата адвокатських послуг (регулювалася відповідно затвердженими преїскурантами), велика кількість клієнтів і вміння домагатися хорошого результату дозволили адвокату заробити не тільки на проживання, але й зібрати кошти на відкриття власної справи. У Делятині І. Семанюк жив у будинку свого патрона, на другому поверсі модерної вілли М. Лагодинського. Харчувався у місцевих рестораціях (Делятин уже мав славу гірського курортного містечка). Очевидно, після здобуття необхідного практичного стажу та складання адвокатського іспиту, саме в цих краях планував продовжити самостійну правничу роботу. Для себе придбав дві земельні ділянки: у Делятині і сусідньому курортному селі Дора (нині частина міста Яремча)³².

Однак власну адвокатську канцелярію І. Семанюк відкрив у повітовому центрі Снятин на Покутті. В автобіографії пояснював зміну намірів так: «Приноровлюючись до порішення управи радикальної партії в році 1912, отворив я адвокатську канцелярію в Снятині, де і досі заступаю мужиків перед судом та різними властями»³³. Ініціатором появи І. Семанюка в покутському місті вважають В. Стефаника, на той час вже відомого письменника, депутата австрійського парламенту, чільного члена УРП й організатора громадського життя на Снятинщині. Він неодноразово просив свого друга, голову УРП адвоката Лева Бачинського рекомендувати когось із адвокатів-початківців для роботи у повіті. Тож суголосна позиція двох досвідчених політиків і правників Л. Бачинського і М. Лагодинського вплинула на вибір місця самостійної роботи І. Семанюка. Для В. Стефаника переїзд І. Семанюка (М. Черемшини) до Снятина мав подвійний зиск — він отримав професійного адвоката, який став надійною опорою у громадській діяльності, та доброго друга в особистих взаєминах. Окрім того, їх поєднувала спільна прихильність до літературної творчості, і цей тандем мав третю, близьку за духом та стилем постать — літератора і правника Леся Мартовича. Стосунки творчі та особисті цих достойників дали підстави пізніше дослідникам їхнього життя говорити про певний культурний феномен діяльності «Покутської трійці».

³¹ Там само. С. 404.

³² Державний архів Івано-Франківської області. Ф. 228, Оп. 1. Спр. 494. Справа про встановлення спадку на майно, що залишилося після смерті Семанюка Івана 27 квітня 1927 р. — 6 лютого 1935 р. Арк. 3.

³³ Моя автобіографія. Марко Черемшина. Твори в двох томах... С. 175.